

2.5.7. Лісове господарство в Полтавській області

2.5.7.1. Площа лісів

Ліси Полтавської області віднесені до рівнинних лісів і за своїм призначенням виконують переважно екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі) та інші функції, маючи обмежене експлуатаційне значення. Ліси області віднесено до лісів I групи, які мають особливий режим користування.

Таблиця 2.5.7.1 – Основні показники лісового господарства по Україні і Полтавській обл. за 2005-2014 рр.

Показник	Роки									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ліси та лісовкриті площі, га										
Україна	10475900	10539900	10556300	10570100	10591900	10601100	10611300	10621400	10624400	10630300
Полтавська обл.	275900	276800	277900	279800	280900	282500	283800	283800	283800	285600
Лісистість території, %										
Україна	17,4	17,5	17,5	17,5	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6
Полтавська обл.	9,6	9,6	9,7	9,7	9,8	9,8	9,9	9,9	9,9	9,9
Площі рубок лісу, га										
Україна	464700	468200	476200	425300	357900	402200	421800	417000	415400	382600
Полтавська обл.	8323	8983	8172	7749	7732	7856	7851	7479	7518	8186
У тому числі:										
- головного користування										
Україна	27100	28100	29400	28400	26800	29100	32100	30800	31800	33600
Полтавська обл.	338	389	389	351	254	296	306	342	329	281
- формування і оздоровлення лісів та інших заходів										
Україна	437600	440100	446800	396900	331100	373100	389700	386200	383600	349000
Полтавська обл.	7985	8594	7783	7398	7478	7560	7545	7137	7189	7905
Відтворення лісів, га										
Україна	58600	66700	73600	80200	80900	70100	72400	70100	67700	58000
Полтавська обл.	1971	2151	2559	2686	2748	2244	2737	2466	2434	2129
У тому числі:										
- садіння і висівання лісу										
Україна	45800	54000	60000	64900	64500	56100	55700	53500	48900	38000
Полтавська обл.	1701	1846	2255	2278	2279	2035	2492	2261	2229	1746
- природне поновлення										
Україна	12800	12700	13600	15300	16400	14000	16700	16600	18800	20000
Полтавська обл.	270	305	304	408	469	209	245	205	205	383

(Джерело: Статистичні щорічники України за 2005-2011 рр., Статистичні щорічники Полтавської області за 2005-2014 рр.)

Загальна площа лісового фонду України становить – 10,6 млн. га. Лісистість території України становить 17,6%. За 50 років (з 1961 по 2011 рр.) площа лісів зросла на 21%, а запас деревини майже у три рази. Площа земель лісового фонду Полтавської області станом на 01.01.201 року становить 285600 га, лісистість не перевищує 10%. На площі

Державного лісового фонду, яка становить 54% вкритих лісовою рослинністю земель заборонені рубки головного користування.

За площею рубок лісу істотно переважають рубки формування і оздоровлення лісів, та інших заходів. Питома вага таких площ склала в середньому за 2005-2014 рр. по Україні 92,98%, по Полтавській обл. – 94,79%.

За 2005-2014 роки спостерігається перевищення площ відтворення лісів на площах рубок головного користування. В середньому таке перевищення складало по Україні 2,35 рази, по Полтавській обл. – 7,25 рази

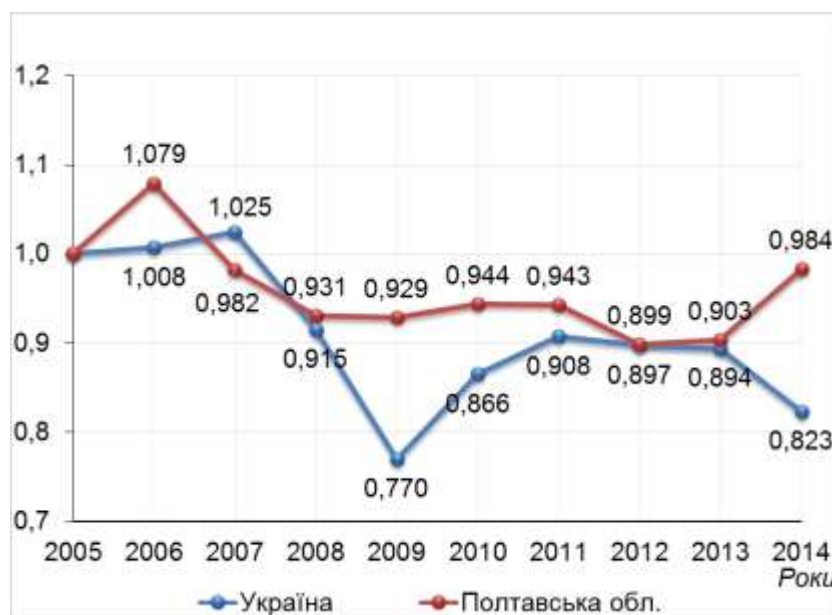

Рисунок 2.5.7.1 – Індеси зміни загальних площ рубок (2005=1,000) по Україні і Полтавській обл. за 2005-2014 рр.

(Джерело: розраховано за Статистичні щорічники України за 2005-2011 рр., Статистичні щорічники Полтавської області за 2005-2014 рр.)

Індеси зміни площ рубок характеризуються відносною сталістю. За 2005-2014 рр. площі рубок в Полтавській обл. зменшились на 1,6%, в той час як в цілому по Україні – на 17,7%.

Найбільші лісові масиви зосереджені в Котелевському, Гадяцькому та Шишацькому адміністративних районах, лісистість яких вдвічі перевищує обласний показник і навіть середній показник по Україні. До загальнодержавного рівня наближається лісистість Чорнухинського, Великобагачанського, Зіньківського, Полтавського та Кременчуцького адміністративних районів.

Велика площа лісів Полтавського, Кременчуцького та Шишацького районів є одним із найвагоміших досягнень лісового господарства області, остільки ці насадження являють собою цілеспрямовано створене «зелене кільце» навколо потужних промислових центрів м. Полтава та м. Кременчук, а також унікальний приклад успішного заліснення арени рухливих пісків, яка існувала на території сучасних Зіньківського та Шишацького районів.

До особливостей лісів та лісового господарства Полтавської області та України відносяться:

- відносно низький середній рівень лісистості території країни;
- зростання лісів у різних природних зонах, що містить істотні відмінності щодо лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу;
- переважно екологічне значення лісів та висока їх частка (до 50%) з режимом обмеженого лісокористування;
- високий відсоток заповідних лісів, який має стійку тенденцію до зростання;
- половина лісів є штучно створеними і потребують посиленого догляду.

Середній вік полтавських лісів – 59 років. Ліси Полтавщини сформовані понад 30 видами деревних порід, серед яких домінують сосна звичайна, дуб черешчатий, вільха чорна, тополі, ясен та клен. Близько 5% лісового фонду Полтавщини становлять насадження, створені за участю деревних порід – інтродуцентів. Це лісові культури акації білої, сосни кримської, сосен Веймутова та Банка, модрин європейської та японської, ялиці, ялини, дуба бореального, бархату амурського та інших порід, які не характерні для природних лісів Полтавщини.

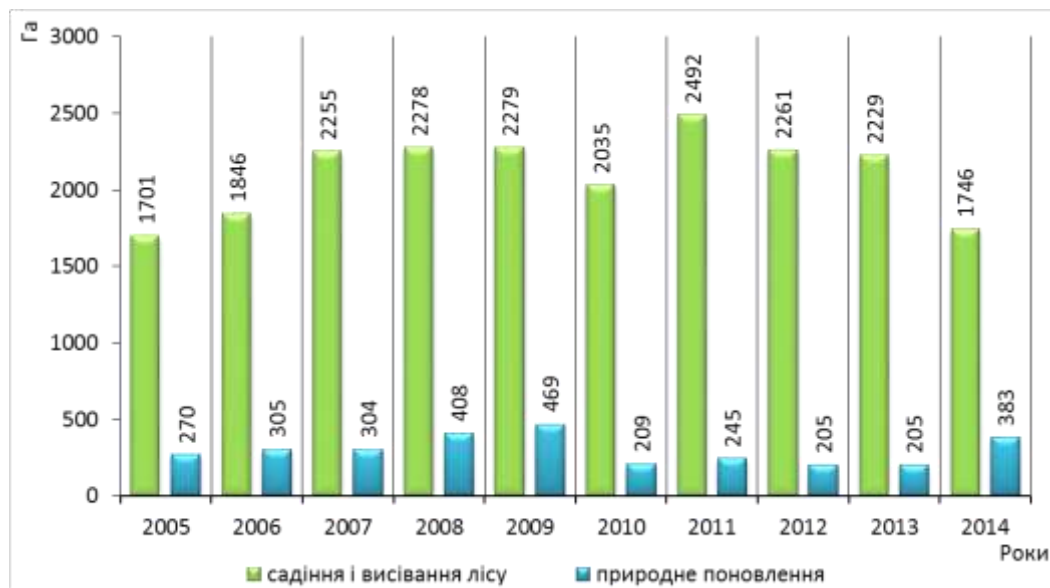

Рисунок 2.5.7.2 – Динаміка площ відтворення лісів по Полтавській обл. за 2005-2014 рр.

(Джерело: розраховано за Статистичні щорічники України за 2005-2011 рр., Статистичні щорічники Полтавської області за 2005-2014 рр.)

За даними Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства (<http://upravles.gov.ua/>), протягом лісокультурних кампаній 2010-2014 років на Полтавщині насаджено 9,8 тис. гектарів лісових насаджень, в тому числі 5,2 тис. гектарів нових лісів. В Полтавській області функціонує 18 постійних лісових розсадників загальною площею 62 гектари. Майже половина з них закладена за останні п'ять-шість років під вирощування хвойних порід. Найкращими в області є постійні лісові розсадники Гоголівського лісництва Миргородського лісгоспу та Борівського лісництва Полтавського лісгоспу. Щорічний обсяг

виращування стандартного садивного матеріалу у лісових розсадниках області становить біля 13,0 млн. сіянців в асортименті 40 порід та біля 70 тис. саджанців для озеленення.

Таблиця 2.5.7.2 – Інформація про заповідні території, розташовані у Полтавській області, станом на 01.04.2015, (га)

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ					
	загальнодержавного значення		місцевого значення		разом	
	кількість	площа, га	кількість	площа, га	кількість	площа, га
Національні природні парки	2	22792,62			2	22792,62
Регіональні ландшафтні парки			5	53056,45	5	53056,45
Заказники, всього	20	41193,2	156	38154,88	176	79348,08
у тому числі:						
ландшафтні	9	32636	50	19244,2	59	51880,2
лісові			3	2373,7	3	2373,7
ботанічні	1	640	38	5148,14	39	5788,14
загальнозоологічні	1	785	7	1614,2	8	2399,2
орнітологічні	2	589,2	2	101,5	4	690,7
ентомологічні			4	167,3	4	167,3
гідрологічні	7	6543	52	9505,84	59	16048,84
Пам'ятки природи, всього	1	145	134	1733,22	135	1878,22
у тому числі:						
комплексні			12	114,52	12	114,52
ботанічні	1	145	108	1563,03	109	1708,03
зоологічні			2	7,42	2	7,42
гідрологічні			3	2,4	3	2,4
геологічні			9	45,85	9	45,85
Заповідні урочища			48	7116,2	48	7116,2
Ботанічні сади	1	18			1	18
Дендрологічні парки	1	8,9	1	7,64	2	16,54
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	4	442,5	14	191,64	18	634,14
Разом		64600,22		100260,03		164860,25
Фактична площа ПЗФ	29	50912,92	358	91499,91	387	142412,83

(Джерело: за даними Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОДА, <http://www.eco-poltava.gov.ua>)

Станом на 20.04.2015 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 387 територій та об'єктів загальною площею 142,4 тис. га, що складає 4,95 % від загальної площі області. З них 29 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 1 дендрологічний парк, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Таблиця 2.5.7.3 – Інформація про заповідання території України та лісів Державного агентства лісових ресурсів станом на 01.07.2014 р., (га)

Адміністративна одиниця	В межах адміністративної одиниці			В межах лісового фонду ДАЛРУ		
	Площа адміністративної одиниці, тис. га	Площа заповідного фонду, тис. га	% заповідності	Площа, тис. га	Площа заповідного фонду, га	% заповідності
Полтавська	2875,0	142,4	4,95	196,2	43,5	22,2
Запорізька	2718,3	123,2	4,53	76,8	13,7	17,8
Одеська	3331,3	150,8	4,53	202,0	46,4	23,0
Львівська	2183,1	146,8	6,72	478,0	85,3	17,8
Україна	60355,0	3667,4	6,08	7599,1	1257,9	16,6

(Джерело: за даними Державного агентства лісових ресурсів України, <http://dklg.kmu.gov.ua>)

В цілому в Україні 16,6% заповідних лісів, підпорядкованих Державному агентству лісових ресурсів України, заповідність всієї території держави становить 6,08%. Ліси займають близько 35% природно-заповідного фонду держави. За більш ніж 30 років, в Україні площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду на лісових землях збільшилась в 3,9 рази (з 315 тис. га у 1978 р. до 1258 тис. га у 2013 р. і заповідність відповідно із 5,5% до 16,6%).

У підпорядкуванні Держлісагентства знаходиться 13 природоохоронних установ, серед яких: 6 природних заповідників, 6 національних природних парків і 1 господарство-парк, а також 1420 заказники площею понад 624 тис. га, 1134 пам'ятки природи площею 10,4 тис. га, 33 регіональних ландшафтних парки площею 168,8 тис. га, 557 заповідних урочищ площею 79,2 тис. га., 16 дендрологічних парків площею 0,4 тис. га, 46 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва площею 3,6 тис. га.

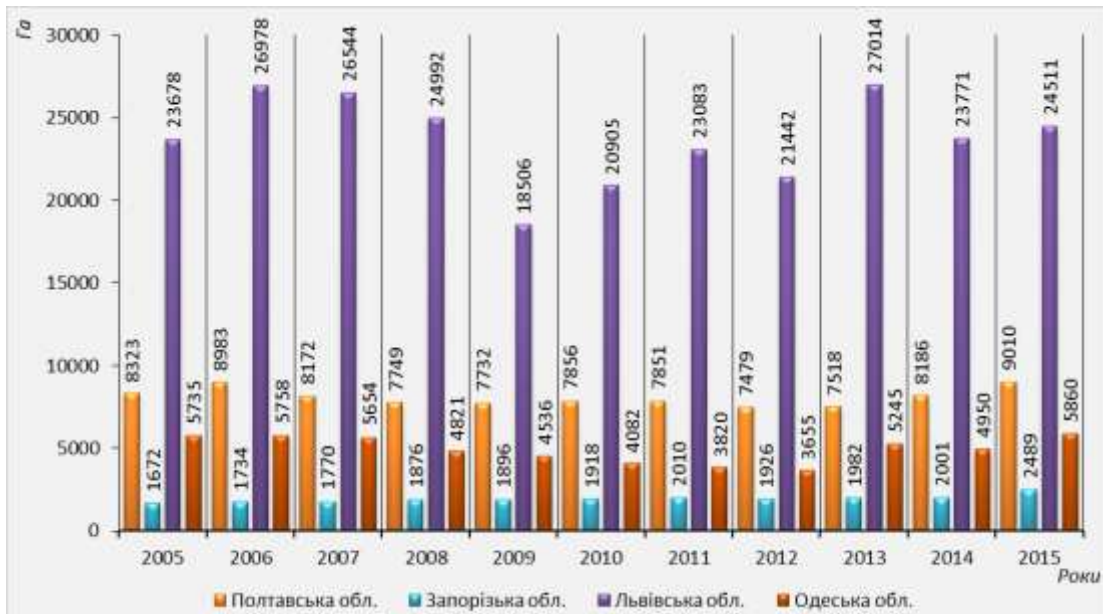

Рисунок 2.5.7.3 – Порівняння площ вирубок лісів по Полтавській, Запорізькій, Львівській та Одеській областям за 2005-2015 рр.

(Джерело: дані Обласних управлінь статистики Полтавської, Запорізької, Львівської, Одеської областей)

У порівнянні з іншими областями, істотну перевагу у лісгосподарській діяльності займає Львівська обл., оскільки природньо лісистість даної області 28,5%. Найменшими обсягами лісового господарства характеризується Запорізька обл. У 2015 р. площі вирубки по Полтавській обл. перевищували площі вирубок по Запорізькій обл. – у 3,62 рази, по Одеській обл. – у 1,54. Проте площі вирубок по Львівській обл. перевищували площі вирубок Полтавської обл. у 2,72 рази.

Основними проблемами лісгосподарства Полтавської області є недостатня лісистість, обмеженість коштів, що виділяються на створення нових лісів, складний механізм надання земель для лісорозведення та висока вартість виконання робіт по підготовці отримання правоустановчих документів. Головна мета розвитку лісового господарства – збільшення лісистості області до оптимального рівня.

2.5.7.2. Виробництво товарної деревини, за типом та якістю

Продуктивність лісів Полтавської області формується під впливом природного росту деревостанів та здійснення комплексу лісгосподарських заходів, які проводяться державними лісгосподарськими підприємствами.

Таблиця 2.5.7.4 – Обсяги лісгосподарської діяльності по Полтавській, Запорізькій, Львівській та Одеських обл. і Україні за 2005-2015 рр.

Показник	Роки										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Обсяги продукції, робіт та послуг лісового господарства, млн. грн.											
Україна	1991,1	2451,1	2956,3	3382,7	3138,1	4097,7	5674,8	5911,6	6363,9	7739,9	
Полтавська обл.	47,9	59,0	62,1	80,4	72,2	101,7	135,6	147,1	156,9	180,1	245,5
Запорізька обл.	6,1	9,6	12,5	14,7	18,7	23,0	28,1	33,5	32,3	28,8	33,4
Львівська обл.	157,5	193,4	235,4	242,3	213,6	287,4	391,7	376,4	436,4	535,0	788,5
Одеська обл.	21,7	28,4	34,8	36,9	35,9	42,7	47,1	48,7	71,5	75,2	83,1
Заготівля ліквідної деревини, тис. куб. м											
Україна	15244	15849	16884	15724	14221	16146	17510	17507	18022	18333	
Полтавська обл.	328,1	337,8	333,0	324,7	315,8	367,1	381,2	397,8	419,5	437,3	563,7
Запорізька обл.	20,2	24,0	24,2	26,0	28,7	32,8	31,2	30,1	29,4	31,9	35,2
Львівська обл.	1171,3	1172,4	1396,9	1317,4	1056,0	1248,4	1453,0	1334,8	1457,1	1446,6	1519,4
Одеська обл.	136,7	134,4	124,6	100,5	88,3	88,5	91,4	92,7	108,5	103,0	122,2
- від рубок головного користування											
Україна	6456	6828	7075	6997	6704	7239	8012	7790	7840	8219	
Полтавська обл.	78,7	83,6	90,3	90,2	71,5	81,3	88,0	92,1	85,6	81,3	98,0
Запорізька обл.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Львівська обл.	440,3	484,1	755,1	522,6	519,1	563,7	599,2	691,6	706,7	721,0	749,5
Одеська обл.	0,0	1,7	7,8	7,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- від рубок формування і оздоровлення лісів та інших заходів											
Україна	8788	9021	9809	8727	7517	8907	9498	9717	10182	10114	
Полтавська обл.	249,4	254,2	242,7	234,5	244,3	285,8	293,2	305,7	333,9	356,0	465,7
Запорізька обл.	20,2	24,0	24,2	26,0	28,7	32,8	31,2	30,1	29,4	31,9	35,2
Львівська обл.	731,0	688,3	641,8	794,8	536,9	684,7	853,8	643,2	750,4	725,6	769,9
Одеська обл.	136,7	132,7	116,8	93,5	84,8	88,5	91,4	92,7	108,5	103,0	122,2

(Джерело: дані Обласних управлінь статистики Полтавської, Запорізької, Львівської, Одеської областей та Держкомстату України)

За 2005-2015 рр. обсяги заготівлі ліквідної деревини по Полтавській обл. зросли на 235,6 тис. куб. м, або у 1,72 рази. Зростання по іншим областям склало: Запорізька – 15 тис. куб. м, або у 1,74 рази; Львівська – 348,1 тис. куб. м, або у 1,3 рази; Одеська – зменшення на

14,5 тис. куб. м, або у 1,12 рази

Щорічно від всіх видів рубок в лісах Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства заготовлюється в середньому 327 тис. куб. м. ліквідної деревини, рубками головного користування – 77 тис. куб. м, від рубок пов'язаних із веденням лісового господарства (санітарних та рубок прорідження) – 250 тис. куб. м.

Запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель в лісах Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства системи Держлісагентства України становить 232 куб. м деревини. Середній приріст деревостанів – 4,0 куб. м в рік на 1 гектар лісовкритих площ і коливається від 4,2 в північних та центральних районах області до 3,8 в південних. Загальний запас деревостанів складає - 42,68 млн. куб. м (у тому числі 36,47 млн. куб. м в лісах Полтавського обласного управління лісового та мисливського господарства).

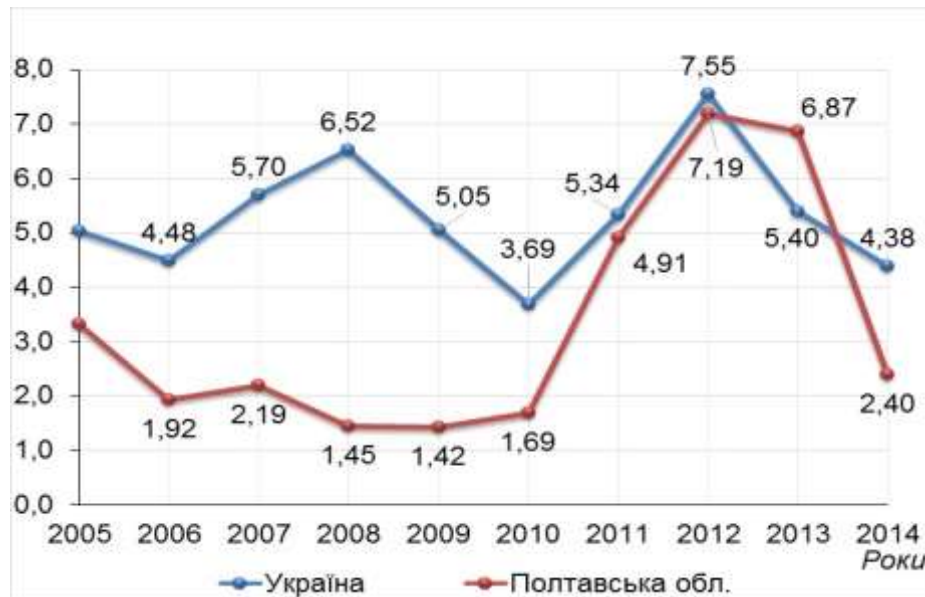

Рисунок 2.5.7.4 – Порівняння залишків деревини на лісосіках у Полтавській обл. та Україні за 2005-2014 рр., у % від заготовлі ліквідної деревини

(Джерело: розраховано за Статистичні щорічники України за 2005-2011 рр., Статистичні щорічники Полтавської області за 2005-2014 рр.)

За 2005-2014 рр. лісове господарство Полтавської обл. характеризується нижчим відсотком залишків деревини порівняно з в цілому по Україні. В середньому по Україні на вирубках залишається 5,31% лісу, у той час як по Полтавській обл. – 3,34%.

Таблиця 2.5.7.5 – Заготівля ліквідної деревини по Полтавській обл. за 2010-2015 рр.

Показник	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ліквідна деревина тис. куб. м	367,1	381,2	397,8	419,5	437,3	491,3
Лісоматеріали круглі (ділова деревина) тис. куб. м	175,6	185,7	205,9	226,8	242,5	245,6
питома вага, %	47,83	48,71	51,76	54,06	55,45	49,99
у тому числі:						
- пиломатеріали і заготовки, клеєна фанера та шпон	...	152,6	173,3	200,6	213,3	210,7
питома вага, %	...	82,18	84,17	88,45	87,96	85,79
- балансова деревина (кругла та колота)	...	0,8	1,3	...	4,3	3,9
питома вага, %	...	0,43	0,63	...	1,77	1,59

- інші сортименти лісоматеріалів круглих	44,3	32,3	31,3	...	24,9	31,0
питома вага, %	25,23	17,39	15,20	...	10,27	12,62
Паливна деревина (включаючи деревину для виробництва деревного вугілля) тис. куб. м	191,5	195,5	191,9	192,7	194,8	245,7
питома вага, %	52,17	51,29	48,24	45,94	44,55	50,01
у тому числі:						
- дрова для опалення	52,9	60,8	68,7	79,8	105,6	132,2
питома вага, %	27,62	31,10	35,80	41,41	54,21	53,81
- дров'яна деревина для технологічних потреб	134,2	129	118,2	107,7	89,2	113,5
питома вага, %	70,08	65,98	61,59	55,89	45,79	46,19

(Джерело: розраховано за даними Обласного управління статистики Полтавської області)

У структурі виробництва деревини по Полтавській обл. розподіл технічної і ділової деревини складає приблизно 50/50. У складі ділової деревини найбільшу питому вагу займає пиломатеріали і заготовки, клеєна фанера та шпон. У складі технічної деревини на 2015 р. частка дров для опалення зросла з 27,6% до 53,8%.

Таблиця 2.5.7.6 – Виробництво деревини на 1 га площі вирубок по Полтавській, Запорізькій, Львівській та Одеських обл. і Україні за 2005-2015 рр., (куб. м/га)

Показник	Роки										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Україна	32,80	33,85	35,46	36,97	39,73	40,14	41,51	41,98	43,38	47,92	
Полтавська обл.	39,42	37,60	40,75	41,90	40,84	46,73	48,55	53,19	55,80	53,42	62,56
Запорізька обл.	12,08	13,84	13,67	13,86	15,14	17,10	15,52	15,63	14,83	15,94	14,14
Львівська обл.	49,47	43,46	52,63	52,71	57,06	59,72	62,95	62,25	53,94	60,86	61,99
Одеська обл.	23,84	23,34	22,04	20,85	19,47	21,68	23,93	25,36	20,69	20,81	20,85

(Джерело: розраховано за даними Обласних управлінь статистики Полтавської, Запорізької, Львівської, Одеської областей та Держкомстату України)

За показниками виробництва на 1 га найвищими обсягами характеризуються Львівська і Полтавська обл. (вище значення в середньому по Україні), найнижчими – Одеська і Запорізька обл. (нижче значення в середньому по Україні). Продуктивність вирубок по Полтавській обл. зросли з 2005 по 2015 рр. на 23,14 куб. м / га, або у 1,59 рази. Середні вирубки на 1 га за 2005-2014 рр. склали: Полтавська – 47,34 куб. м/га; Запорізька – 14,71 куб. м/га; Львівська – 56,09 куб. м/га; Одеська – 22,08 куб. м/га

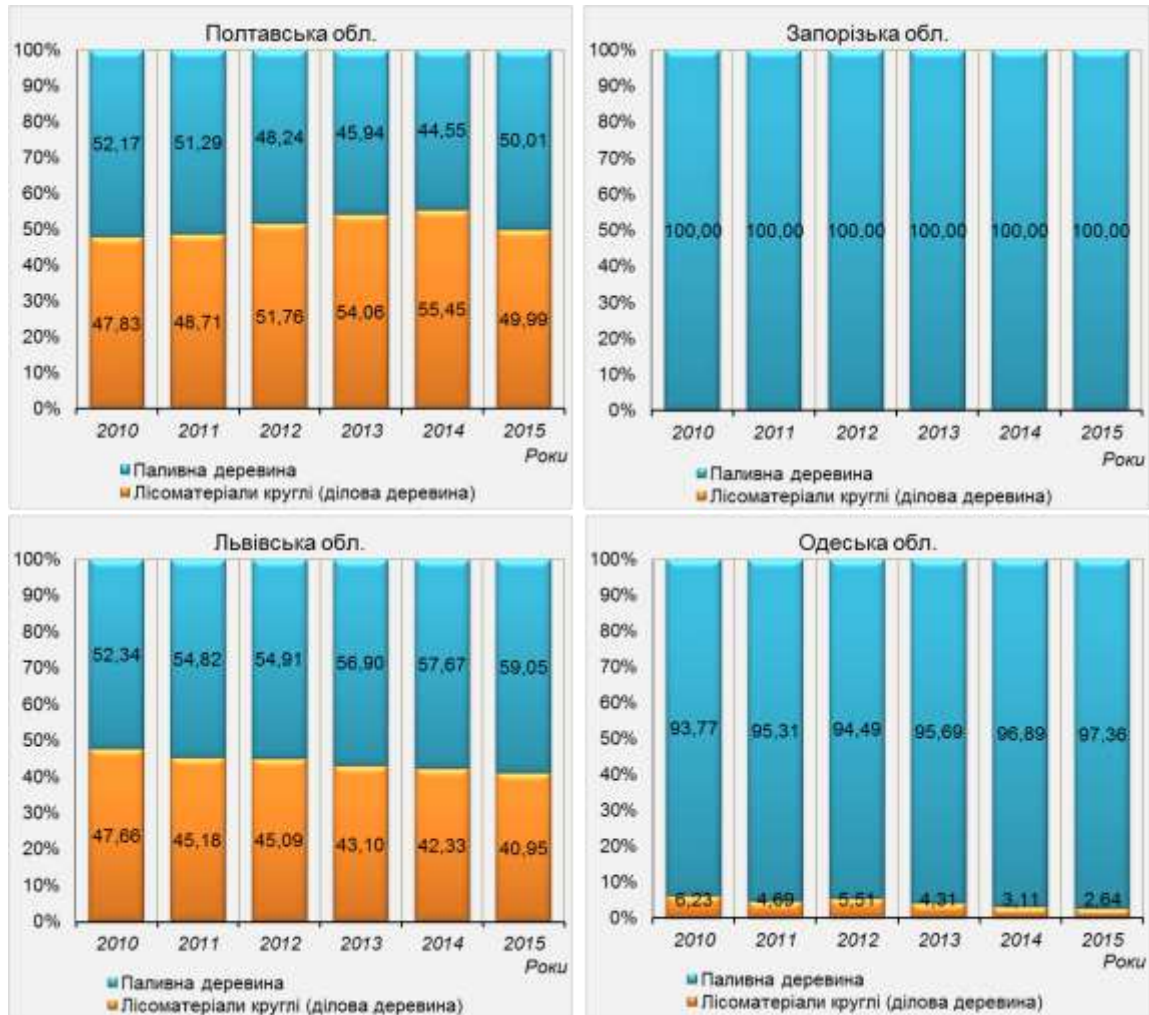

Рисунок 2.5.7.5 – Структура виробництва деревини по Полтавській, Запорізькій, Львівській та Одеських обл. за 2010-2015 рр., у % від заготівлі ліквідної деревини

(Джерело: розраховано за даними Обласних управлінь статистики Полтавської, Запорізької, Львівської, Одеської областей та Держкомстату України)

Порівняння структури лісозаготівлі по областях свідчить, що Запорізька та Одеська обл. практично не спеціалізуються на діловій деревині. По Львівській обл. у структурі переважає паливна деревина, причому за 2010-2015 рр. її частка зросла з 52,34% до 59,05%.

Лісове господарство Полтавської області представлено наступними суб'єктами: ДП "Гадяцьке лісове господарство", ДП "Диканське лісомисливське господарство", ДП "Кременчуцьке лісове господарство", ДП "Лубенське лісове господарство", ДП "Миргородське лісове господарство", ДП "Новосанжарське лісове господарство", ДП "Пирятинське лісове господарство", ДП "Полтавське лісове господарство", ДП "Полтаваоблагроліс". Окрім заготівлі деревини, лісгоспи Полтавської області пропонують для реалізації широкий асортимент декоративного посадкового матеріалу вічнозелених і красивоkvітуючих дерев і чагарників (ялина, ялівці різних видів і форм, спірея, форзиція, самшит, клен, липа, береза, тощо).

Протягом останніх років в лісах спостерігається зростання обсягів спеціального використання недревних лісових ресурсів, зокрема заготівлі другорядних лісових матеріалів і побічних лісових користувань (заготівля дикорослих плодів, грибів, ягід, лікарських рослин). Лісогосподарські підприємства поряд з виробництвом основних видів продукції лісового господарства з деревини, займаються побічними лісовими користуваннями, але обсяги такої роботи є недостатніми.

Висновки

1. За 2005-2014 рр. спостерігається позитивна тенденція збільшення лісових площ Полтавської області (на 9700 га або 3,5%), та показника лісистості території області з 9,6% до 9,9%. Разом з тим сталість площ вирубок, свідчать як про зростання потенціалу лісового господарства, так і поліпшення природної і екологічної ситуації в Полтавській обл. Домінування вирубок формування і оздоровлення лісів (більше 90%) забезпечує гармонійну лісогосподарську діяльність щодо отримання економічних вигід і відтворення природних та рекреаційних ресурсів Полтавської області.
2. Разом із збереженням і відтворенням лісових площ за 2005-2014 рр. зросли обсяги заготівлі деревини у натуральних показниках – на 235,6 тис. куб. м або 71,8%. Це сприяло збільшенню господарської діяльності підприємств лісового господарства та створення потенціалу розвитку галузі переробки деревини і суміжним галузям. Наряду з цим позитивною тенденцією є розвиток інших видів діяльності лісогосподарств, спрямованих на отримання комерційного ефекту – селекційне та декоративне рослинництво. Даний потенціал можна використати для м. Полтава при озелененні житлових зон, парків, скверів, створенні рекреаційних зон в місті.
3. Відносна молодість лісів Полтавської області сприятиме подальшому зростанню продуктивності з одного га вирубки. За 2005-2015 рр. продуктивність зросла на 59% і склала у 2015 р. 62,56 куб. м/га. Зростання продуктивності (через збільшення обсягів виробництва) позитивно вплине на розвиток лісогосподарства та деревопереробки в Полтавській обл., що здатне спричинити дію мультиплікативного ефекту економіки – зростання потреб у обладнанні, інструменті, транспорті, збільшенні торгівлі та послуг. Це дозволить задіяти економічний потенціал суб'єктів господарювання м. Полтава -
4. Стале зростання обсягів заготівлі паливної деревини (за 2010-2015 рр. на 54,2 тис. куб. м або 28,3%) та використання залишків на вирубках створюють істотний потенціал для впровадження альтернативної енергетики та розвитку її інфраструктури. Зокрема виробництво і використання твердого біопалива (що актуально як для приватного сектору і бізнесу, так і для житлово-комунального господарства м. Полтава) сприяє зменшенню транспортних і технологічних витрат, та отримати енергетичний ефект на рівні вугілля, у порівнянні з традиційним використанням дров. В Полтаві існують підприємства, які здійснюють виробництво необхідного обладнання для альтернативної енергетики дробарки, сушильні установки, брикетні преси, зокрема ТОВ «Денас», ТОВ «Палвіс», ТОВ «Теплодар».

5. Потенціал полягає у рекреаційно-екологічних та краєзнавчо-культурних властивостях лісових насаджень Полтавської області, що дає можливість розвитку зеленого, оздоровчого, спортивного, пішохідного та краєзнавчого туризму. Цей потенціал, може бути орієнтований в першу чергу на мешканців великих міст області (особливо м. Полтава), може розглядатись як продукт дозвілля, який не вимагатиме значних витрат коштів і часу – відпочинок вихідного дня, велоподорожі, одноденні пізнавальні та/або релаксаційні тури, тощо.

SWOT аналіз

Проблема	Причина 1	Причина 2	Взаємозв'язок з іншими секторами / Темі
1. Недостатній рівень моніторингу лісів та лісовкритих площ, відсутність достовірної детальної інформації щодо лісів всіх лісокористувачів	Моніторинг та інформація щодо лісів здійснюється в основному підприємствами, які підпорядковані Державному агентству з лісових ресурсів	Розподіл лісних площ між різними установами (власниками), відсутність між ними належної координації, недостатній рівень фінансового забезпечення бюджету	Розвиток територій та окремих видів господарської діяльності (торгівля, промисловість, туризм і відпочинок)
2. Необхідність технічного оновлення та недостатня забезпеченість технікою підприємств лісового господарства	Основні засоби, що застосовуються при заготівлі і транспортуванні деревини, характеризуються високою питомою вагою застарілого та фізично зношеного обладнання	Низький рівень впровадження інновацій, обмеженість фінансових можливостей держави щодо розвитку виробничої бази лісового господарства	Зменшення обсягів лісгосподарської діяльності, вплив на деревообробну промисловість, зайнятість сільського населення за місцями лісгосподарств,
3. Необхідність вирішення питань утилізації відходів вирубок та рекультивції територій вирубок, впровадження переробки біомаси	Відсутність технічних засобів і виробничих можливостей щодо використання відходів	Недієвість стимулюючих механізмів використання біопалива, відсутність бачення і економічної зацікавленості у використанні відходів,	Вплив на екологічну ситуацію (спалення відходів), неповне використання потенціалу альтернативної енергетики
4. Низький рівень комплексного використання лісових ресурсів, зокрема побічного лісокористування та використання інших рослинних матеріалів, окрім	Відсутність концепцій оцінювання складових розвитку природньо-економічного потенціалу лісового господарства, співпраця лісових господарств	Державна політика орієнтована на екологічну функцію лісів, обмеженість експлуатаційного призначення, відсутність державно-приватного партнерства	Зайнятість місцевого населення, що впливає на міграцію до міста, розвиток промислових підприємств міста (легка

деревини	переважно з суб'єктами малого підприємництва по збуту деревини		промисловість, фармацевтика, харчова промисловість)
----------	--	--	---

Потенціали	Причина 1	Причина 2	Взаємозв'язок з іншими секторами / Теми
1. Зростання потенціалу лісового господарства, за рахунок збільшення лісистості	Діяльність по подальшому залісненню території Полтавської обл., неексплуатаційне призначення лісів	Молодість лісів, із збільшенням віку відбувається збільшення фізичних параметрів лісів (товщина стовбуру)	Розвиток деревообробної промисловості, торгівлі, підприємств що забезпечують лісове господарство
2. Підвищення ефективності та якості лісогосподарської діяльності	Досвід штучного створення лісів екологічного призначення, особливо на складних ґрунтах	Необхідність створення лісового поясу на складних землях для підвищення екологічного захисту	Розвиток галузі, стабільна зайнятість та дохід працівників
3. Значна кількість рекреаційних та краєзнавчо-культурних заповідних зон	Наявність різномітної флори та штучне рослинництво	Природні умови та особливості ландшафту Полтавської обл.	Розвиток туризму відпочинку, залучення підприємств міста, озелененні житлових зон, парків, скверів, створенні рекреаційних зон в місті

Загрози	Причина 1	Причина 2	Взаємозв'язок з іншими секторами / Теми
1. Зростання вартості лісогосподарських робіт, зменшення ефективності лісового господарства	Зростання вартості пального та витратних матеріалів, зношеність засобів виробництва	Державна власність більшості лісів неостатнє державне фінансування лісогосподарської діяльності	Зменшення обсягів виробництва деревини та деревопереробки, зменшення зайнятості
2. Здійснення незаконних вирубок лісу, особливо найбільш цінних і продуктивних деревостанів	Недостатній та неефективний контроль лісів та лісовкритих територій	Пошук альтернативного заробітку місцевим населенням, сприяння бізнес структур у придбанні дешевшої сировини	Розвиток тіньового сектору, зменшення надходжень до бюджету
3. Висока небезпека виникнення лісових	Сукупність природніх та людських факторів	Рівень культури та свідомості населення,	Істотні екологічні та економічні

пожеж		недостатнє обладнання місць для дозвілля в лісових зонах	наслідки
-------	--	--	----------

Можливості	Причина 1	Причина 2	Взаємозв'язок з іншими секторами / Теми
1. Розвиток альтернативної енергетики, виробництво твердого біопалива	Істотний сировинний потенціал, зростання вартості традиційних енергетичних ресурсів	Наявність виробників обладнання для виробництва біопалива, попит з боку фізичних і юридичних осіб на біопаливо	Промисловість м. Полтава, зокрема підприємства машинобудування, малий та середній бізнес
2. Розвиток зеленого, спортивного, оздоровчого та краєзнавчого туризму	Наявність істотного потенціалу рекреаційних та краєзнавчо-заповідних зон	Зростання виховної складової суспільства, патріотизму, попит на «недорогі» дозвільні продукти	Туристична та освітня сфери м. Полтави, транспортні підприємства
3. Розвиток комплексної деревопереробки та використання відходів деревини	Збільшення попиту на продукцію лісгосподарств, пропозиція нових видів продукції	Розвиток державно-приватного партнерства у сфері лісового господарства	Зростання зайнятості, підвищення добробуту, розвиток території і місцевостей знаходження лісгосподарства